

Jubileumcursus Sterfhuizen

Akten ten sterfhuyse

Omtrent de regelingen in het sterfhuis bestaan er vele gebruiken en/of administratieve en juridische handelingen. We nemen eerst de hoofding door van een rekening *ten sterfhuisse*.

Aandachtspunten:

Meestal staan de familiegegevens vooraan. Die rekeningen werden opgemaakt voor de oppervoogd, d.i. de schepen die instond voor de *verserkthede* van de wezen. SAP 338 heeft in Poperinge een klassering per letter van dergelijke documenten. Er was een voogd materneel en een voogd paterneel.

*in bevestiging van de rekening die is gemaakt van de vererfde goederen van den overleden heer van Caystele
als van den overleden 18 april 1724*

*Rekeninghe Bewijs
ende reliquas voor Jacobus
Coppin ald. voorn. ende, vooght
paterneel ende administr.
leur van pieter nicolay,
cathelijne, e. br. Marie ende
Therese van Caystele*

*De vier eweke kinderen
van nicolay van
caystele, selius jozeph
ghetrouwen in ewelicken
lijveliche bij brabant
conventen de doctoren
jan zil van althelice
handelinghe ende admini-
stratie als den selien
coppin inde vooght*

*in bevestiging van de rekening die is gemaakt van de vererfde goederen van den overleden heer van Caystele
als van den overleden 18 april 1724
van de overerfde goederen
van alle wezen onder hand referent
hietten van heren van heren
stele ghelemonde en miltre
referent van inderonck probol
interneel van wezen*

Rendant: de verkrijger, de rekeningdoender. We zien dat dit in verband met erfenisregeling niet altijd een beëdigde ambtenaar is.

Jubileumcursus Sterfhuizen

Die deelloten kunnen een heel stuk geschiedenis schrijven. SAP 322,41v<

Gooijp (Van) vint uit ja da us luyse de late wape a Van
 wijlen vint an t o t eij g p p u m d e r n j j l i j t i n n e
 g u n d e s s e m e r t a p u e n n j p r t i l i o n d f i e n a y s t e f u n d y g e n
 j e e t o n d r y p b r u p p b i d e e t e j n d a t s d e c o o p j u l i e
 1636 o n t k e s s e d e m a n s v e r t o g u e d j d o f o e l
 w a p e o p p u m a l t s o n d r e e l z v a n e j n d o o r v a t t e j u l
 o p j e l l e j e j j e n s e j n e d o o r m o e d i s i s d o f o e w a p e r
 d e w o t o e l i n g e d a e r e p u t i e d e j n d o o r t o o j j e t o o r
 t u a r i s v e r t o d e f o e v o e p e d a e r d e n e l a p a t t e j
 p i n s e e h m a n t e r j e j u n d e t h e n d a e r j o p j e l l e p e n n i n g
 v e l e n g a n e j n e m a d e d o o r n e e n d e s a c t o r a t e r e l i g i o n d i e l l e
 t o o p j e l l e j u s t i e l b y l e e o e t e p r y s e o n d r y p e n n i n g
 e s o m e e h j i j t t e j t y s t e o n g e o r e l l e j u s t i e l d e
 j e e t e h j t e o m e t e n i n g e e b o u r g i e f i g u r d i n g i s t e r
 t a n s e e h j e j n p u n s o r e e d e e h t d a n t a n t e e j
 j n t o p e e n d e w e f e r e n n i n g e n d e o n d r e e l z d i e d e
 d o o r e e d m e p u n s o r e h j e e e e b o u r t e o u t f a n g a l l e
 e h j t a r o b d e e b o u d e 1604 t e p a y d e n d e g o t t e o n d e
 d e r o o p e h j d e n r o d i e t e b i j d a n t t o p e t e r e b r y t t e
 d i n t p u r d e g e e t i s r e c e p t t e w a p e l e j e n d e l l e
 v u d a g e n d e f o e l i n d e r l i e d a n e j n e a d e r v a r t d e
 c o o p m a d e 1637 n a d e t h e n t e e n d e d e e i s b o o r
 d a n d e b e f u n d y g e f i g u r d i n g w a t e h j f o e d a t e r o s t e t o l
 p o p o n j t e o m e v u r s t a d t e o p b e e n d e w a t n y t t e e n d e
 e j n t e l a f e e h j d a p e w a p e e l t e m i n d i o n e d o j j p a r e
 1638 i n s t a d e 1639 i n s t a d e 1640 i n s t a d e 1641 i n s t a d e 1642
 i n s t a d e 1643 i n s t a d e 1644 i n s t a d e 1645 i n s t a d e 1646
 t e p u n t e n d e r l o o p e t e n a r r y p t e n d y 1646 t e v o l c o m m e t e a p r i l
 1654 a n d e r m a l t e d e v o l c o m m e 1659 a n d e r m a l t e v o l c o m m e
 a u t f a n t e j m a d e n g o p d e b a t t e v a n t e e j n e n n i n g 1661 a n t o s t a t
 m i t e f o o t e h j e e i c i a t o u r v a n t e r b i n n e t e d e l a n d t a l b a s t d o o r t
 v e l a t d e s o j p e n n i n g t e r u l t e 1662 t e v o l c o m m e 1663 t e v o l c o m m e 1664
 C o m p a r e d e M a g i s t r a t u s d e l a n d e h a e f t v e l a t d a t d e s w o o r t
 o b o u n t d o o r 1665

Marten Kestelyn
 Michiel Walloo

Afkorting. Actm. = Actum - t.: ter - Pr.: Pieter - pen.: pennijnghen - volcomen: volcommen.

Jubileumcursus Sterfhuizen

Dat erfdeel betaat uit verschillende zaken en wordt in breuken verdeeld. Er is *lynwaet, abelen* (bomen), *ghereet gelt* (cash), *catheilen* (bezit, roerend goed), *droge* (vb meubelen) en *groene* (vb vruchten) *catheilen*....

Ghepresenteert in liquidatie - Staat en inventaris - opgemaakt

- door een deelsman, deelslieden, schepenen van ghedeele (Oudenaarde),
- door burgers
- door baljuw of schepenen (tijdelijk) aangesteld om het sterfhuis te beredderen (leper),
- lagere ban van rechters die kennis hadden van erfscheidingen, gebouwen en gebeurlijke dienstbaarheden (Brugge)...

Hieruit leren we dat er meerdere schrijvers waren van een inventaris

Uit de staten van Goed, Brugse Vrije, nr.12917, 1ste serie.

Uffrontant in liquidatie van de ghelede papieren van
verwelke het slot vaders ghehuusdumme by Kierge
verminst verduwen, ende gheset van dese sterf
gint en gheset de campen vromende tot luttynghen
ende luttynghen vromende dunn oostginder als
bevestigde d'elghe gheinde in 1671

Staten ende Inventaris
van alle d'ingelates goeder
rommerij ende gheset benonder
te, Fierghe van (Marij filia
proter van Kaysse onskodde
gint den H. in bage van
Camelina ende gheproje
van luttynghen in Madat van
on ghe ghe ghe ghe ghe ghe
ghe ghe ghe ghe ghe ghe
ghe ghe ghe ghe ghe ghe
ghe ghe ghe ghe ghe ghe
ghe ghe ghe ghe ghe ghe

Jubileumcursus Sterfhuizen

Vaak vermoeden we niet hoe sterk de mobiliteit was in de 16de eeuw. Vooral einde 16de eeuw vinden velen in de genealogie verbindingen kms ver (Poperinge-Brugge).

Heel moeilijk adequaat te lezen als je niet van de streek bent, omwille van de vele specifieke ambachtstermen enz. Hulpmiddelen zijn:

- Het idioticon (bijv. Westvlaams Idioticon, De Bo)
- Verwijs-Verdam: Middelnederlands woordenboek, RAK of SAI oud acht-delig werk, of verkorte uitgave Middelnederlands handwoordenboek, J. Verdam, Martinus Nijhoff 's Gravenhage, 1932.
- Het WNT is tegenwoordig ook consulteerbaar online. (Het Woordenboek van de Nederlandsche Taal)

Chyde z vedaer vider hove gmyt
 — E g byndat es gael wael sel botis sijn
 met ruyt ene flams
 — elde dancij die stin te mand etim
 in pealte sony sijn
 — E g mude gale in vider foun
 vint ystetere
 — Antel kyd sonyt gander
 — E g gael wael senn etet
 — elde wete hender
 — E g byndat met p linnij
 — E g tref eaff in dergatte
 — E g miedij gpe in wdes gpeet
 — E g plim ede gystoffael
 — elde vreyse elde gny eahj
 — Antel p linnij gster
 — E g tref kyd in vwe gmyt flams
 gpeet
 — Antel byndat

cum? Het Latijn voor met

Jubileumcursus Sterfhuizen

Prysie, schatting van goederen, kan je ook privaat vinden omdat die vaak ook bij de betrokken personen werden bewaard en in de familie werden doorgegeven.

Oij lie Lande Incubilaire
 Goederen ten Dese
 Sterfhuysse Beuonden
 gheedaen by Jan Van
 Waerde gheschoren pieter
 Haull van Crise op den
 21. February 1671.
 Hier enlyftich soot
 volghet

jugsvoegte dactw prysim
 in de dorpse Indd alhier -
 ghesien

Int Boontuys
 aldoore tlye hangels
 Grand tanghe Clant
 pyse, zootter Coitrie
 Hetspree Her lamp
 hangel Her soithue
 tlye Camens Stbysing
 Hieghent Cless Gheende
 Ju Gypent, ee driloor
 tiend Caillbord ee

Dressoor: Een dressoir is een meubel - kast die tegen de muur geplaatst dient te worden. Een dressoir heeft dan ook een duidelijke voor- en achterkant. Vaak met schuifdeuren, maar ook wel klapdeurtjes die naar de zijkant of naar boven openklappen. Een traditioneel dressoir heeft ook lades.

Tailloore: bord.

Pluisjnghe: prularia.

Jubileumcursus Sterfhuizen

We laten hier een deel weg en eindigen met

Harende te. sugre
 ee. slough de. soole
 Harende te. sugre
 = arde (arre Harende
 Harende te. sugre
 lan. Harende. Die med
 Barend ee. (arrestagge)
 delporlen (omplijgh)
 Cal. Barnab gheest
 de. Harende Cam - *ijttm* *leij*
 11:4:68

Inde Harende
 Boorte des Barend Harende
 a. de. spint de. Harende
 Harende Barend bystijde
 Barend Barend, 50 (con)
 Barend Barend, Harende dinst
 ingghe Schoone. A. Harende
 a. Harende, Harende 3
 Barend Barend, Harende
 Barend bystijde Harende

Gley:

Het woord is in Verwijs-Verdam niet exclusief onder deze schrijfwijze besproken.

Gley, gly, gluy, gleu, glay, geluw), znw. o. staat wel in Kiliaan gleye, gluye, stramen arundinaceum. Volgens de Brugse Invent. v. Br. Gloss. 92 is het een waterplant. Wij kennen de *gleybundels* vanuit de inventarissen als de stro-schoven die dienden om daken te dekken. Het WNT verwijst eveneens naar *dakstroo* (fr. *glui*), *bedstroo*, ook *bindstroo*, alsmede voor het bestrooien van vloeren; vgl. bies bij De Bo, *Westvlaams Idioticum*.

